ΔΕΝ ΠΩΛΕΙΤΑΙ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Μαρίζα Ντεκάστρο

Διαβάζω το βιβλίο

ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ

Ο ψεύτης παππούς

κι ανοίγω τα μάτια μου στον κόσμο

ΚΕΔΡΟΣ

Νοε
9
Τρίτη
Ανατολή 6.59

Ο ψεύτης παππούς… τελικά δεν έλεγε ψέματα!
Όσοι τυχεροί ζουν με τους παππούδες τους, όταν μεγαλώσουν, θα καταλάβουν ότι πολλές από τις ιστορίες που άκουγαν στα παιδικά τους χρόνια ήταν κάτι πολύ παραπάνω από τις προσωπικές εμπειρίες εκείνου που τις διηγιόταν. Συχνά οι ιστορίες των παππούδων αποκτούν εύρος καθώς ζωντανεύουν περασμένες εποχές και μεταφέρουν μια κοινωνική σοφία.
Ο ψεύτης παππούς του Αντώνη… τελικά δεν έλεγε ψέματα στον εγγονό του! Ήταν ένας παππούς με νεανική καρδιά, που αγαπούσε τη ζωή και δεν το έβαζε κάτω μπροστά στις δυσκολίες. Μέσα από τα λεγόμενά του περνούν μεγάλα γεγονότα και ιδέες, μια μεγάλη τοιχογραφία της ζωής του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα στην Ελλάδα και στην κοινωνία γενικότερα.
Η ζωή του καθένα μοιάζει με μυθιστόρημα… το ίδιο και η ζωή του παππού!

Ας ξεμπερδέψουμε τα πρόσωπα και τις εποχές

Σημείωσε την προσωπική διαδρομή του καθένα στην ιστορία

	ΣΗΜΕΡΑ	ΜΑΗΣ ΤΟΥ '68	ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ	ΕΜΦΥΛΙΟΣ	ΚΑΤΟΧΗ
παππούς	✔	✔	✔	✔	✔
πατέρας					
Τραορέ					
Μαργκώ					
Αντώνης					
Λαρίσα					
μικρή Μαργκώ					

Τα πρόσωπα της ιστορίας

- Ο παππούς
- Ο Αντώνης
- Η Λαρίσα
- Ο Τραορέ
- Η μεγάλη Μαργκώ
- Η μικρή Μαργκώ

"Λευκό περιστέρι" από τον "Φεύγει παππού" του Άλκης Ζέη
Φ. Πετρουλάκη 2009

"Τα κόκκινα γυαλιά" από τον "Φεύγει παππού" της Άλκης Ζέη
Φ. Πετρουλάκη 2009

"Κώδ" από τον "Φεύγει παππού" του Άλκης Ζέη
Φ. Πετρουλάκη 2009

"Το Παρίσι του παππού" από τον "Φεύγει παππού" της Άλκης Ζέη
Φ. Πετρουλάκη 2009

ΕΠΟΧΕΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ

Ο παππούς

Ο παππούς, παρότι γέρος, είχε νεανική καρδιά. Μπορείς να εντοπίσεις περιστατικά στο μυθιστόρημα που φανερώνουν αυτή την πλευρά της προσωπικότητάς του;
Λέξεις-κλειδιά: φοιτητές, ναρκωτικά, μαθήματα, διακοπές, ταξίδι.

Να σκιαγραφήσεις την προσωπικότητα του παππού.
Λέξεις-κλειδιά: ζωντάνια, ενδιαφέροντα, πολιτική, διδασκαλία, πάθος, φιλελεύθερες ιδέες.

Ο παππούς μιλούσε συχνά με γρίφους. «Κάθε μέρα κάτι συμβαίνει... Όχι μόνο στο δρόμο, παντού – φτάνει να έχεις μάτια να βλέπεις». Τι εννοεί;

«Άμα φύγω και δεις ένα πουλί να πετάει, μπορεί να είναι η ψυχή μου». Τι θέλει να πει στον Αντώνη;

Ο παππούς ήταν ηθοποιός και δάσκαλος θεάτρου, του άρεσε η λογοτεχνία και η ποίηση. Ποια ήταν τα αγαπημένα του θεατρικά έργα και οι αγαπημένοι του συγγραφείς;

Ο Αντώνης

Σκιαγράφησε με λίγες προτάσεις την καθημερινότητα του Αντώνη: στο σπίτι, με τους γονείς, στο σχολείο, με τους φίλους. Μοιάζει με τη δική σου στην ίδια ηλικία;

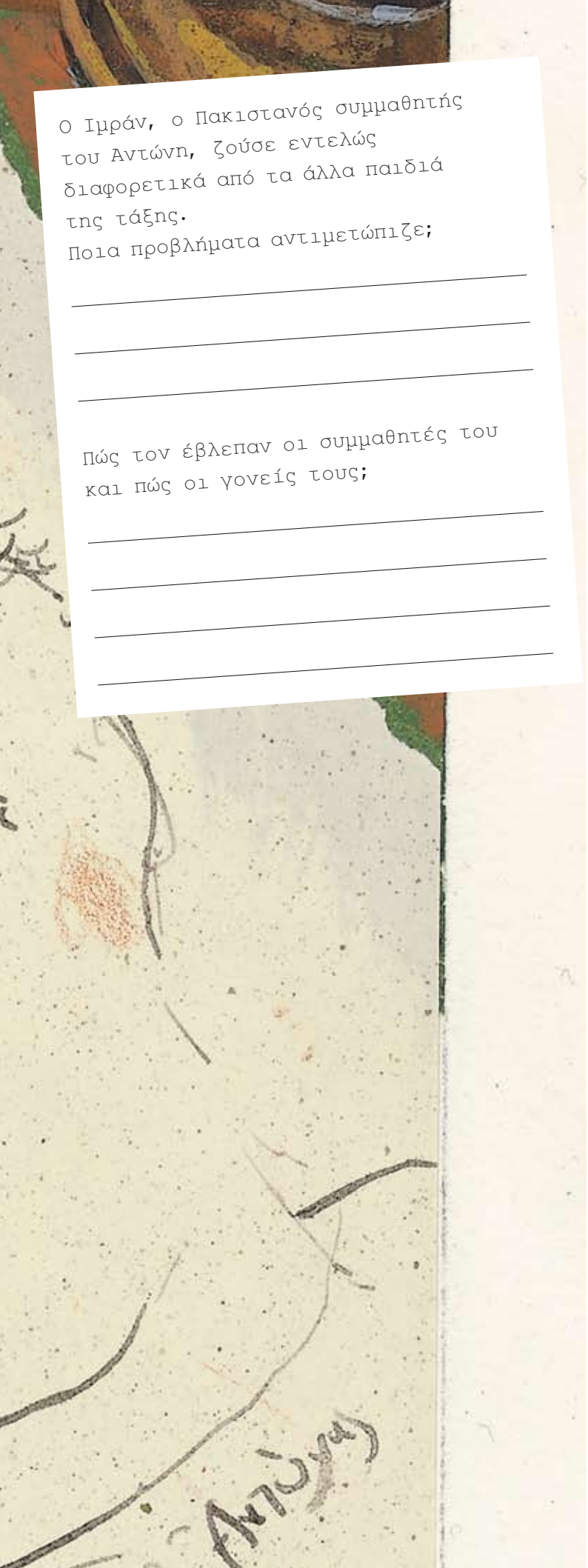

Ο Ιμράν, ο Πακιστανός συμμαθητής του Αντώνη, ζούσε εντελώς διαφορετικά από τα άλλα παιδιά της τάξης.
Ποια προβλήματα αντιμετώπιζε;

Πώς τον έβλεπαν οι συμμαθητές του και πώς οι γονείς τους;

Με αφορμή το πάρτι του Αντώνη, ο παππούς άρχισε να μιλάει πολύ για την αδικία, την ξενοφοβία, την ισότητα. Ποιο ήταν το θέμα που είχε προκύψει;

Ποια λύση βρέθηκε για το πάρτι των γενεθλίων;

Για ποιο λόγο ο Αντώνης νόμιζε ότι ήταν δειλός;

Τι ρόλο έπαιζε ο παππούς στη ζωή του Αντώνη;

Για ποιο λόγο ο Αντώνης δεν έμοιαζε φυσιογνωμικά με κανέναν στην οικογένεια;

Η μικρή Μαργκώ

Όταν ο Αντώνης ανακάλυψε ότι οι δύο Μαργκώ ήταν μαύρες, ξαφνιάστηκε και μάλλον θύμωσε λίγο με τον παππού. Ωστόσο ούτε ο συμμαθητής του ο Ιμράν ήταν λευκός. Με τον Ιμράν ο Αντώνης έγινε φίλος!
Γιατί ο Αντώνης έχει διαφορετική στάση απέναντι στους ξένους; Μπορείς να εξηγήσεις τα συναισθήματά του;

Σε τι αναφέρεται η φράση του παππού: «Όλοι οι άνθρωποι στη γη έχουν τα ίδια δικαιώματα»;

Η Λαρίσα

Η Λαρίσα άφησε το σπίτι της για να δουλέψει σε μια ξένη, μακρινή χώρα.
Ο πατέρας του Ιμράν ήρθε επίσης στην Ελλάδα για να βρει καλύτερη τύχη.
Τι ήταν εκείνο που έσπρωξε αυτά τα πρόσωπα να ξενιτευτούν;
Λέξεις-κλειδιά: πολιτική αστάθεια, φτώχεια.

Ο παππούς έδωσε ένα χαϊδευτικό όνομα στη Λαρίσα: την είπε Λάρα.
Σε ποιο μυθιστόρημα η ηρωίδα είχε αυτό το όνομα;

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 40 ΠΕΡΙΠΟΥ ΧΡΟΝΙΑ: ΑΘΗΝΑ-ΠΑΡΙΣΙ

Ο παππούς αποφάσισε να πάρει τον Αντώνη μαζί του ταξίδι στο Παρίσι. Πότε πρωτοπήγε ο παππούς στο Παρίσι και γιατί;

_____

_____

_____

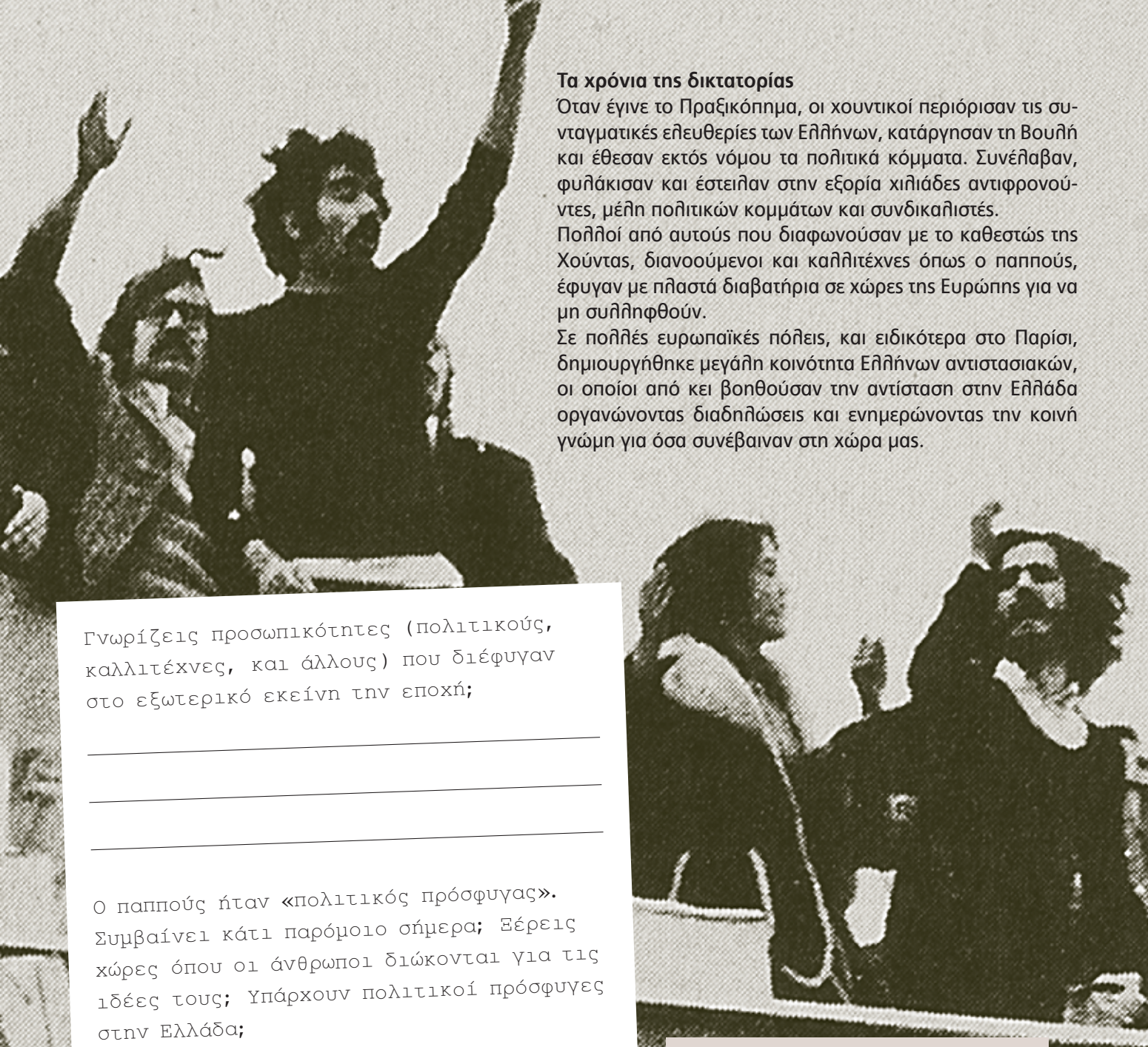

Τα χρόνια της δικτατορίας

Όταν έγινε το Πραξικόπημα, οι χουντικοί περιόρισαν τις συνταγματικές ελευθερίες των Ελλήνων, κατάργησαν τη Βουλή και έθεσαν εκτός νόμου τα πολιτικά κόμματα. Συνέλαβαν, φυλάκισαν και έστειλαν στην εξορία χιλιάδες αντιφρονούντες, μέλη πολιτικών κομμάτων και συνδικαλιστές.

Πολλοί από αυτούς που διαφωνούσαν με το καθεστώς της Χούντας, διανοούμενοι και καλλιτέχνες όπως ο παππούς, έφυγαν με πλαστά διαβατήρια σε χώρες της Ευρώπης για να μη συλληφθούν.

Σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις, και ειδικότερα στο Παρίσι, δημιουργήθηκε μεγάλη κοινότητα Ελλήνων αντιστασιακών, οι οποίοι από κει βοηθούσαν την αντίσταση στην Ελλάδα οργανώνοντας διαδηλώσεις και ενημερώνοντας την κοινή γνώμη για όσα συνέβαιναν στη χώρα μας.

Γνωρίζεις προσωπικότητες (πολιτικούς, καλλιτέχνες, και άλλους) που διέφυγαν στο εξωτερικό εκείνη την εποχή;

_____

_____

_____

Ο παππούς ήταν «πολιτικός πρόσφυγας». Συμβαίνει κάτι παρόμοιο σήμερα; Ξέρεις χώρες όπου οι άνθρωποι διώκονται για τις ιδέες τους; Υπάρχουν πολιτικοί πρόσφυγες στην Ελλάδα;

_____

_____

_____

_____

Υπήρξαν Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες σε άλλες χώρες; Πού και πότε;

_____

_____

_____

Μικρό λεξικό: βρες τη σημασία των λέξεων για να καταλάβεις καλύτερα!

Δικτατορία
Χούντα
Βουλή
Συνταγματικές ελευθερίες
Εξορία
Αντιφρονούντες
Αντιστασιακός
Συνδικαλιστής
Διαδήλωση
Κοινή γνώμη

Ο Μάης του '68- Μικρή έρευνα
Η εποχή που ονομάζουμε «Μάης του '68» τάραξε τα νερά σε όλες τις δυτικές κοινωνίες, σε όλους τους τομείς της ζωής. Οι νέοι ξεσηκώθηκαν θέλοντας να παρέμβουν ώστε ο κόσμος να γίνει καλύτερος, τα ήθη έγιναν πιο ελεύθερα, δημιουργήθηκαν κοινωνικά κινήματα.
Αν θέλεις να μάθεις περισσότερα, βρες πληροφορίες και εικόνες για τα θέματα που έκαιγαν εκείνη την εποχή, ώστε να αποκτήσεις μια ιδέα για το πώς σκέφτονταν οι νέοι τότε.

Πολιτικά γεγονότα
Χούντα των συνταγματαρχών στην Ελλάδα, πόλεμος στο Βιετνάμ, φοιτητικές εξεγέρσεις σε όλες τις χώρες.

Ιδέες: Give peace a chance
Φιλειρηνικό κίνημα, πολιτικοποίηση των νέων, φεμινισμός.

Κοινωνία: Love and peace and Rock'n Roll
Μίνι φούστα, ροκ μουσική, οι χίπις: τα παιδιά των λουλουδιών.

Ο πατέρας

Πώς νομίζεις ότι αισθανόταν ο μικρός μπαμπάς στο Παρίσι, τότε που πήγαινε στο σχολείο χωρίς να ξέρει τη γλώσσα;

_____

_____

_____

Πώς αισθάνονταν οι ξένοι συμμαθητές του Αντώνη; Έχεις ξένους συμμαθητές στο σχολείο σου; Πώς μπορείς να τους βοηθήσεις να προσαρμοστούν στην καινούρια ζωή;

_____

_____

_____

Η μεγάλη Μαργκώ και ο Τραορέ

Όταν ο παππούς έφυγε από την Ελλάδα της Χούντας και πήγε στο Παρίσι, βρέθηκε σε μια πόλη σε αναβρασμό.

Αν ξαναδιαβάσεις το κεφάλαιο «Το Παρίσι του παππού», θα βρεις στοιχεία που περιγράφουν εκείνη την εποχή.
Τα αιτήματα των φοιτητών:

Τα συνθήματα:

Τι ήθελε να πει ο παππούς στον Αντώνη με το σύνθημα: «Κάτω από το λιθόστρωτο βρίσκεται η θάλασσα»;

Στο Παρίσι ο παππούς γνώρισε τη μεγάλη Μαργκώ και τον Τραορέ, οι οποίοι ενσαρκώνουν, κατά κάποιο τρόπο, το «πνεύμα» του Μάη του ’68.
Τι συμπεράσματα βγάζεις από τη σχέση του παππού με τη Μαργκώ και τον Τραορέ;

Ο Αντώνης

Το ταξίδι του Αντώνη στο Παρίσι έγινε σαράντα χρόνια μετά το ταξίδι του παππού και του μικρού μπαμπά.
Ο παππούς και ο Αντώνης σχεδίασαν μαζί το ταξίδι στο Παρίσι;

_____

_____

_____

_____

_____

Στο Παρίσι, ο παππούς σκόπευε:

- Να δείξει τα αξιοθέατα στον Αντώνη.
- Να του μάθει για το γαλλικό πολιτισμό.
- Να ζωντανέψει τις αναμνήσεις του.
- Να ξεκουραστεί κάνοντας διακοπές.

Τι απ' όσα έζησε και είδε στο ταξίδι έκανε μεγαλύτερη εντύπωση στον Αντώνη; Γιατί;

_____

_____

_____

_____

_____

Η ηλικία του παππού

Το Δεκέμβρη του 1944 ο παππούς ήταν είκοσι ετών.
Στην Κατοχή ήταν ..... ετών.
Ο παππούς γεννήθηκε το .....
Όταν ο παππούς ήταν δεκατεσσάρων ετών, στην Ελλάδα είχε εγκατασταθεί η δικτατορία του Μεταξά. Σε ποιο μυθιστόρημα μιλάει γι' αυτό η Άλκη Ζέη;
.....
Πόσων ετών ήταν ο παππούς όταν πέθανε;
(Να θεωρήσεις ότι ο παππούς πέθανε όταν εκδόθηκε το μυθιστόρημα.)

Στο κεφάλαιο «Η Αφρική του παππού» η συγγραφέας δίνει στοιχεία για μια δύσκολη περίοδο της ελληνικής ιστορίας. Μιλάει για Έλληνες που κυνηγούσαν άλλους Έλληνες, για Εγγλέζους που από σύμμαχοι έγιναν εχθροί. Οι Εγγλέζοι συνέλαβαν τον παππού και τον έκλεισαν σε ένα στρατόπεδο στην Αφρική.
Ποια ήταν αυτή η περίοδος;

Γιατί συνέλαβαν τον παππού;

Και η γιαγιά; Τελικά, ποιο μυστικό κρύβει η απουσία της;

Μέσα από την ιστορία της γιαγιάς παρουσιάζονται απόψεις για τη ζωή των γυναικών στην Ελλάδα, στα μέσα του 20ού αιώνα.
Σε ποιους τομείς έχει αλλάξει η ζωή των γυναικών σήμερα;

Τότε	Σήμερα

Να συμπληρώσεις το οικογενειακό δέντρο των ηρώων του μυθιστορήματος.

Αντώνης

πατέρας + **μητέρα**

παππούς − **αδελφός** + **αρραβωνιαστικιά**

Ποιος είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής του βιβλίου;

Ο Αντώνης, επειδή _____

_____

Ο παππούς, επειδή _____

_____

Η Ιστορία, επειδή _____

_____

Όλα τα παραπάνω, επειδή _____

_____

Η γιαγιά, επειδή _____

_____

Ο τίτλος του μυθιστορήματος

Όταν λύνεται το μυστήριο της χαμένης γιαγιάς, ο παππούς λέει: «Μπορεί να είμαι ψεύτης παππούς, μα ψεύτικος ποτέ».
Τι εννοεί μ' αυτήν τη φράση;

Τελικά, τι ήταν ο παππούς; Ψεύτης ή ψεύτικος;
Πώς αισθάνθηκε ο Αντώνης όταν έμαθε την αλήθεια για τον παππού;

Αν συνέβαινε και στη δική σου οικογένεια κάτι παρόμοιο, πώς θα αισθανόσουν;

Ποιες ιδέες νομίζεις ότι κρύβει πίσω από τον τίτλο η συγγραφέας;

Τι τίτλο θα έδινες εσύ στο μυθιστόρημα;
Πιθανοί τίτλοι:

1. _____
2. _____
3. _____

Αιτιολόγησε την άποψή σου.

Αν κάνεις μια μικρή έρευνα για τη συγγραφέα Άλκη Ζέη, θα διαπιστώσεις ότι η ζωή της ταυτίζεται με πολλά από αυτά που εξιστορεί στον *Ψεύτη παππού* και στα άλλα της μυθιστορήματα!
Να ξεφυλλίσεις τα μυθιστορήματα της Άλκης Ζέη και να διαβάσεις τα οπισθόφυλλα ώστε να πάρεις μια ιδέα για το περιεχόμενό τους.

Σε ποιες εμπειρίες της ζωής της αναφέρονται τα παρακάτω μυθιστορήματα:
Το καπλάνι της βιτρίνας:

_____

Ο θείος Πλάτων:

_____

Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου:

_____

Κοντά στις ράγιες:

_____

Η μωβ ομπρέλα:

_____

Ποια σύγχρονα προβλήματα την απασχόλησαν στα βιβλία:
Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της:

_____

Η Αλίκη στη χώρα των μαρμάρων:

_____

Ο ψεύτης παππούς περιέχει στοιχεία από:
την Ιστορία:

_____

_____

_____

την οικογένεια της συγγραφέως:

_____

_____

_____

την κοινωνία:

_____

_____

_____

Ποιος από την οικογένεια της Άλκης Ζέη θα μπορούσε να είναι ο παππούς;

Ο παππούς της.
Ο πατέρας της.
Ο άντρας της.
Κανένας, είναι εντελώς φανταστικό πρόσωπο.

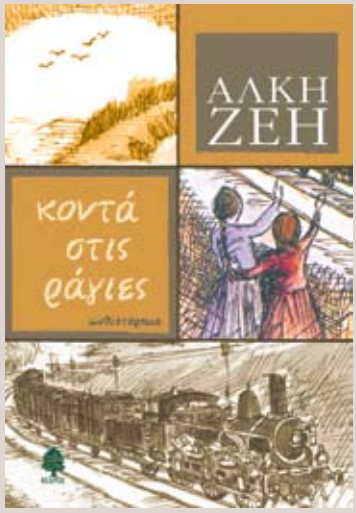

Αυτοβιογραφία: είναι ένα λογοτεχνικό είδος στο οποίο ο/η συγγραφέας εξιστορεί τη ζωή του.
Έλληνες συγγραφείς νεανικών βιβλίων που περιλαμβάνουν στα βιβλία τους αυτοβιογραφικά στοιχεία: Διδώ Σωτηρίου, Ζωρζ Σαρρή, Παντελής Καλιότσος, Σπύρος Τσίρος, Μάνος Κοντολέων, Βαγγέλης Ηλιόπουλος.

Αν συναντούσες την Άλκη Ζέη, τι θα ήθελες να τη ρωτήσεις;
Για τη ζωή της.
Για τον τρόπο με τον οποίο εργάζεται.
Για τα ενδιαφέροντά της.
Για τις ιδέες της.
Για τις σχέσεις της με άλλους συγγραφείς.
Για την παιδική λογοτεχνία.

_____

_____

_____

Φτιάξε με τους φίλους σου ένα ερωτηματολόγιο, ώστε να είστε έτοιμοι για τη συνάντηση.

Μπορείς ακόμη να διαβάσεις:
Άλκη Ζέη, όλα τα μυθιστορήματα.
Γιάννης Ρίτσος, *Το πρωινό άστρο*, εκδ. Κέδρος.
Άννα Δεϊμέζη, *Ξανθίππου 5*, εκδ. Πατάκη.
Κίρα Σίνου, *Μια χαραμάδα φως*, εκδ. Κέδρος.
Παντελής Καλιότσος, *Η σφεντόνα του Δαυίδ*, εκδ. Πατάκη.
Βαγγέλης Ηλιόπουλος, *Το καφέ απδιαστικό μπαλάκι*, εκδ. Πατάκη.

«Διαβάζω κι ανοίγω τα μάτια μου στον κόσμο»

Αγαπητέ/ή αναγνώστη/στρια,
Καθώς διάβαζες το βιβλίο σου, χωρίς να το καταλάβεις, ανέπτυξες έναν εσωτερικό διάλογο με τους ήρωες, μπήκες στη θέση τους, έκρινες τις απόψεις τους, συνέδεσες όσα εξιστορούνται στο βιβλίο με αυτά που ενδέχεται να συμβαίνουν δίπλα σου, συγκινήθηκες, προβληματίστηκες, μοιράστηκες και συζήτησες με φίλους και φίλες τις σκέψεις που δημιουργήθηκαν στο μυαλό σου κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης.

Κάθε μυθιστόρημα, εκτός από την απόλαυση που προσφέρει στον αναγνώστη, κρύβει κάτω από τις γραμμές του πολλά ακόμη θέματα που έχουν σχέση με το περιεχόμενό του. Αυτά τα «άλλα» θέματα επιδιώκει να αναδείξει το έντυπο που συνοδεύει το βιβλίο σου, ώστε να γίνει η ανάγνωση περισσότερο δημιουργική.

Οργανώσαμε για σένα ποικίλες δραστηριότητες, γιατί πιστεύουμε ότι θα σε βοηθήσουν να ξεμπερδέψεις τα νήματα που κινούν την πλοκή του βιβλίου και τοποθετούν αυτήν τη φανταστική ιστορία στον κόσμο που ζεις.